

Agnieszka Kołodziej
University of Wrocław
agnieszka.kolodziej@uwr.edu.pl
ORCID: 0000-0001-5099-8305

POZNAŃSKIE STUDIA SLAWISTYCZNE
NR 23 (2022)
DOI: 10.14746/pss.2022.23.13

Data przesłania tekstu do redakcji: 20.04.2022
Data przyjęcia tekstu do druku: 31.07.2022

Kilka uwag o współczesnej kynonimii zachodniosłowiańskiej

ABSTRACT: Kołodziej Agnieszka, *Some Remarks on Contemporary West-Slavic kynonymy*, "Poznańskie Studia Slawistyczne" 23. Poznań 2022. Wydawnictwo "Poznańskie Studia Polonistyczne," Adam Mickiewicz University, Poznań, pp. 273–293. ISSN 2084-3011.

This article investigates kynonyms, which constitute one of the most prominent categories of zoonyms. The research material was obtained with the use of an 11-point survey and encompasses the West-Slavic languages: Polish, Czech and Slovak. The study aims to indicate the core tendencies in how dogs are named in these languages, as well as potential regularities or inconsistencies therein. The article encompasses a theoretical component, a discussion on terminology and an exploration of the research material (through semantic and formal means). Most kynonyms are created through the use of: names or surnames of fictional characters known from television and films; pragmatic names; and a characteristic of the animal itself. Only approximately 6.5% of the research material includes the names derived through word formation; the other names involve metaphorical references. The study also incorporates a stratification of the dog's image; however, the only correlation uncovered was the relationship between the race of the dog (small or large) and the type of accommodation in which that dog stayed.

KEYWORDS: kynonymy; analysis; Polish language; Czech language; Slovak language

Początki interakcji człowiek – zwierzę sięgają ok. 30 tys. lat p.n.e., a poświadczają je wizerunki zwierząt widniejące na ścianach jaskiń zlokalizowanych na terenach Europy Zachodniej (cf. Litwińczuk, 2013, 17). Chociaż ta wielowiekowa relacja międzygatunkowa stanowi jedną z podstawowych, a zarazem najważniejszych relacji w historii rozwoju ludzkości, to jednak nie odznacza się ona symetrycznością (Grabowska, 2014, 105). Dysproporcje te widoczne są w opozycji przedmiot – podmiot, warunkują ją zaś różne czynniki kulturowe oraz sama funkcja, jaką pełnią zwierzęta w egzystencji zarówno jednostki, jak i społeczeństwa. Ścisła zależność człowieka od zwierząt i przyrody, charakter poglądów filozoficzno-społecznych, wielość i różnorodność kultur wpływały na zmianę statusu zwierząt, czyniąc je raz żywicielami i obrońcami społeczności, innym razem siłą roboczą, kolejnym zaś formą doświadczalną i numerem w laboratorium, aż po towarzyszy, wiernych przyjaciół, a nawet członków rodziny. Kartezjańska koncepcja zwierzęcia maszyny zdegradowała zwierzę w hierarchii bytów i pozbawiła je nie tylko umysłu, ale i duszy. Tę z kolei poprzez jakże symboliczny akt nominacji próbował tchnąć w zwierzęta Arthur Schopenhauer, obdarzając wszystkie swoje pudle imieniem Atma (<ātma), które w filozofii indyjskiej oznacza duszę.

Proces nazywania zwierząt uznać należy za mechanizm złożony, dokonujący się nie tylko w sferze mentalnej, ale także duchowej, aksjologicznej, psychologicznej (Mamzer, 2017, 163). Dla jednych stanowi on próbę personalizacji zwierzęcia, nadania mu tożsamości (Mamzer, 2017, 167), inni natomiast postrzegają go w kategoriach desakralizacji (v. Rzetelska-Feleszko, 2006, 176–177). Zmiany cywilizacyjne, które dokonały się na przestrzeni ostatnich kilku dekad, rozwój ekofilozofii, powstawanie organizacji stojących na straży dobra zwierząt oraz promowanie ich aktywności w mediach społecznościowych znacząco wpłynęły na pozycję zwierząt, szczególnie tych pokojowych, zwłaszcza psa i kota, co stworzyło możliwość ewoluowania i jednocześnie pogłębienia, zacieśnienia tych dotychczasowych relacji międzygatunkowych. To z kolei przyczyniło się do zanikania prymarnej funkcji zwierząt domowych, jaką w przypadku psa było pilnowanie domostwa i stróżowanie, kota natomiast wyłapywanie gryzoni i utrzymywanie porządku, na rzecz funkcji rozrywkowo-towarzyskiej (v. Kołodziej, 2019, 20).

Przedmiotem opisu w niniejszym artykule uczyniłam imiona psów, czyli kynonimy. Obszar pozyskiwania materiału obejmuje języki z grupy zachodniosłowiańskiej: polski, czeski i słowacki. Wybór tematu nie jest przypadkowy i wydaje się w pełni zasadny. Pies, obok kota, jest gatunkiem, na którego posiadanie decydujemy się najczęściej. Jest on także pierwszym udomowionym zwierzęciem, co sugeruje istnienie szczególnych więzi między nim a człowiekiem, zaś sam proces jego domestykacji rozpoczął się prawie 14 tys. lat temu (Litwińczuk, 2013, 17), czyli ok. 5–6 tys. lat wcześniej niż to miało miejsce w przypadku kotów (Penar, Magiera, Klocer, 2019, 69–70). Najprawdopodobniej pierwszym odnotowanym psim imieniem było imię Abuvtyjuv (również Abuti), którym został obdarzony jeden z najstarszych udomowionych psów w starożytnym Egipcie (ok. 3100 p.n.e.) (v. Leeová, 2020, 14).

Celem powyższych eksploracji jest zatem wskazanie głównych tendencji obecnych w nazewnictwie psów w trzech językach zachodniosłowiańskich, zasygnalizowanie występujących w nim analogii i dyferencji, ukazanie źródeł motywacji i repertuaru wykładników formalnych wykorzystywanych przy tworzeniu tych imion oraz przeprowadzenie wizerunkowej stratyfikacji psa.

Imiona zwierząt, zarówno tych wiejskich, miejskich, jak i żyjących w ogrodach zoologicznych, stały się przedmiotem różnych analiz onomastycznych. Za szczególnie zaawansowane należy uznać wielopłaszczyznowe eksploracje kategorii ruozoonimicznej (np. Warchoł, 1996; Strutyński, Warchoł, 2004) oraz urbozoonimicznej (np. Strutyński, 1996; Hájková, 2009)¹. Natomiast opracowań skupiających się na nazewnictwie poszczególnych gatunków zwierząt: kotów (np. Kosyl, 1998b), koni (np. Brozović Rončević, Čilaš Šimpraga, 2008), krów (np. Majtán, 2009) jest już zdecydowanie mniej. Jest to zatem jeden z impulsów do podjęcia dalszych eksploracji, nastawionych już na opis imiennictwa przedstawicieli konkretnego gatunku oraz mających charakter porównawczy.

Imiona psów, obok nazewnictwa innych zwierząt, wchodzi najczęściej w skład szerszych analiz onomastycznych poświęconych z reguły

---

1 W kwestii ruo- i urbozoonimii szczególnej uwadze poleca się prace Stefana Warchoła, Janusza Strutyńskiego, Słowomiry Tomaszewskiej, które ze względu na ograniczenia objętościowe nie zostaną wskazane w literaturze.

zoonimii wiejskiej lub miejskiej. Wszakże literatura przedmiotu zaświadcza także prace, w których uwaga została poświęcona tylko nazwom własnym nadawanym czworonożnym pupilom. Za najstarsze źródło prezentujące zawołania psów myśliwskich z przełomu wieków XVI i XVII uznać należy Jana Ostroroga „*Nomenklaturę ogarów*”, którą opracował Witołd Ziembicki (1934). Niedługo potem imiona psów stały się przedmiotem analiz Jana S. Bystronia (1936, 1947). Zainteresowanie psim nazewnictwem powraca dopiero w drugiej połowie XX wieku. W latach 60. o imionach psów (i kotów) wzmiankował Jaromír Spal (1966), natomiast najwięcej prac z tego zakresu opublikowanych zostało na przełomie lat 80. i 90. Pod lupę badaczy trafiły imiona psów owczarskich, pasterskich (Setkowicz, 1976, 1984, 1985), nazewnictwo czworonogów słowackich (Lalíková, 1996), imiona i przydomki psów rasowych (Tomaszewska, 1983; Bubak, 1996), korelacje między nazewnictwem psów, jak również innych gatunków zwierząt, a kategorią hydronimiczną (Budziszewska, 1989; Králik, 1993a, b), kynonimy literackie (Kosyl, 1996, 1997, 1998a), sposoby nominacji obecne w kynologii (Matejčík, 1996). Wiek XXI, oprócz analiz imion kundelków i ich rasowych kuzynów, prowadzonych na materiale polskim (Nowakowska, 2001; Kopertowska, 2005) oraz ukraińskim (Ковтюх, Кирилюк, 2010), prac o charakterze porównawczym, polsko-słowackim (Nowakowska, 2002) czy też polsko-chorwackim (Baer, 2019), przynosi również spojrzenie na tę materię nazewniczą z szerszej perspektywy i bada nie tylko źródła motywacji lub strukturę kynonimów, ale też uwzględnia czynnik socjolingwistyczny, funkcjonowanie tych nazw w obiegu komunikacyjnym (Chomová, 2020; w kwestii funkcjonowania (zo)onimów w perspektywie komunikacyjnej także: Krško, 2012, 2016) czy też w przestrzeni wirtualnej (Wilczek, 2012). Ostatnie dwie dekady zaowocowały również pracami, które nie odnoszą się *stricto* do nazewnictwa psów, bowiem bardziej wpisują się w płaszczyznę chrematonimiczną, a podejmują nazewnictwo psich hodowli, polskich i słowackich (Nowakowska, 2000) oraz polskich i krajów niemieckojęzycznych (Jakus-Borkowa, 2012). Powiązanie tych dwóch kategorii, zoonimii i chrematonimii, w przypadku nazw psów rasowych, mających charakter oficjalny w przeciwieństwie do ulotnych urbozoonimów, wydaje się zasadne, ponieważ bardzo często przydomek nadawany psu jest tożsamy z nazwą hodowli, z której zwierzę pochodzi.

W terminologii onomastycznej na określenie imion zwierząt zarezerwowany jest termin *zoonimy*. Jest to termin ogólny i dosyć pojemny, bowiem może być stosowany w odniesieniu do nazw własnych wszystkich gatunków zwierząt. W zależności od środowiska, w którym przybывают zwierzęta, ulega on dalszym specyfikacjom m.in. na rurozoonimy oraz urbozoonimy. Na tym jednak nie kończą się propozycje terminologiczne w obrębie nazewnictwa zwierząt. Jedną z nich jest *kynonim* (oraz *kynonimia* na określenie zbioru nazewniczego) używany w odniesieniu do imion psów. Termin ten pojawia się nie tylko w pracach polskich badaczy (Kosyl, 1996, 1997, 1998a; Kopertowska, 2005), ale również w opracowaniach bułgarskich – *киноним* (Ковачев, 1987) oraz ukraińskich – *кінонім* (Ковтюх, Кирилюк, 2010; Бучко, Ткачова, 2012). Warto zasygnalizować, że w onomastyce bułgarskiej i ukraińskiej odrębnych terminów doczekały się nazwy własne niektórych gatunków zwierząt domowych, hodowlanych, np. kotów, kur, królików, świń itp. (v. Ковачев, 1987; Бучко, Ткачова, 2012). Do interesujących należy też propozycja chorwacka – *animalonim* – która miałaby być używana na określenie nazwy własnej zwierzęcia. Sam termin nie wzbudza tylu wątpliwości co inny zastosowany przez jego autora zabieg będący konsekwencją wspomnianej nowej propozycji terminologicznej, a mianowicie przeniesienie terminu *zoonim* z płaszczyzny proprialnej na grunt apelatywny, zgodnie z czym stosowany powinien być on w odniesieniu do nazw pospolitych zwierząt, takich jak: pies, kot, krowa, koń itp. (Vuković, 2007, 145), bez względu na obecność w nim konstytutywnego członu *-onim*.

Korpus kynonimiczny poddany analizom tworzy 300 zaświadczeń, tzn. pojedynczych psich imion opatrzonych stosownymi motywacjami, po 100 zaświadczeń z każdego omawianego języka. Liczba zebranych ankiet była prawie dwukrotnie wyższa, jednak nie wszystkie udzielone przez respondentów odpowiedzi spełniały wymagane kryteria, np. niektóre imiona nie zostały przez ankietowanych opatrzone motywacją lub podane wyjaśnienie miało charakter motywacji pozornej, z zerowym bądź minimalnym wykładnikiem informacyjnym, np. „nie wiem”, „dzieci tak nazwały”, „bo lubię to imię” itp. Materiał onimiczny pozyskany został za pomocą 11-punktowej ankiety zawierającej zarówno pytania dotyczące właściciela (płeć, wiek, wykształcenie,

miejsce zamieszkania), jak i zwierzęcia (płeć i rasa, imię, motywacja jego nadania oraz prośba o wytypowanie trzech najpopularniejszych psich imion). W ankiecie pojawiły się także dodatkowe zapytania do właścicieli, które miały być pomocne przy przeprowadzeniu wizerunkowej stratyfikacji psa, a dotyczyły wykonywanego przez nich zawodu/zajęcia, rodzaju posiadanego lokum (mieszkanie, dom) oraz marki samochodu. Decydującym kryterium klasyfikacyjnym było rzeczywiste źródło motywacji, które niekoniecznie było tożsame z etymologią danej nazwy, z jej utrwalonym w kulturze bądź języku skojarzeniem (cf. np. Strutyński, 1996; Šrámek, 1995).

W obrębie klasyfikacji semantyczno-motywacyjnej wprowadziłam podział trychotomiczny na: **I Kynonimy umotywowane pośrednio**, **II Kynonimy umotywowane bezpośrednio** oraz **III Kynonimy wielomotywacyjne** (v. Kołodziej 2019; cf. Strutyński 1996), następnie dokonałam kolejnych specyfikacji.

Najproduktywniejszą klasą dla całości materiału były kynonimy z motywacją pośrednią (50,3%), na drugim miejscu uplasowały się kynonimy umotywowane bezpośrednio (37,7%), najmniej liczną klasę stanowiły kynonimy wielomotywacyjne (12%).

Imiona psów umotywowane pośrednio, czyli nienawiązujące do własności wewnętrznych/zewnętrznych zwierzęcia ani też do innych okoliczności z nim związanych, to nominacje deproprialne, depelatywne albo mieszane – pochodne propriów lub apelatywów. Ze względu na ramy objętościowe artykułu, podaję tylko przykładowe motywacje.

Schemat w obrębie klasy kynonimów umotywowanych pośrednio (**I**) przedstawia się następująco:

1.1. Nominacje deproprialne

1.1.1. Bionimy

1.1.1.1. Antroponimy

1.1.1.1.1. Imiona i/lub nazwiska postaci znanych z telewizji, filmu, literatury, piosenek, np. pol. *Arya* „z serialu *Gra o tron*”, *Ragnar* – „lubiłam serial *Wikingowie*”, cz. *Harry* – „darek k 10. urodziny (dla Harryho Pottera)”, *Woody* – „oblíbená postava z *Toy Story*”, słow. *Sasuke* – „je to japonský

princ z filmu *Naruto*”, *Sully* – „meno hlavnej postavy zo seriálu *Dr. Quinnová*”.

1.1.1.1.2. Imiona i/lub nazwiska znanych postaci historycznych i współczesnych, np. pol. *Dries* – „pomysł chłopaka, imię po piłkarzu ulubionej drużyny”, cz. *František* – „závodník František Štastný”, *Ox* – „je to jméno basketaristy z oblíbené kapely”; słow. *Dante* – „podľa renesančného básnika Danteho Alighieriho”, *Zojka* – „meno podľa prislúšničky Červenej armády počas 2. sv. vojny”.

1.1.1.1.3. Imiona/nazwiska/przezviska krewnych i znajomych właściciela zwierzęcia, słow. *Dona* – „muž mal v detsve prezývku Don, tak sme jej dali meno podľa toho”, *Pajka* – „od slova pajác – Pajác, vtedy som tak prezývala terajšieho manžela”.

1.1.1.1.4. Imiona/nazwiska/przezviska właściciela zwierzęcia, np. pol. *Buba* – „ksywka z dzieciństwa”, słow. *Tina* – „skratka môjho mena”.

1.1.1.2. Zoonimy

1.1.1.2.1. Imiona zwierząt znane z telewizji, filmu, literatury, piosenek itp., np. pol. *Kiara* – „z bajki”, cz. *Fík* – „Na jméno jsme přišli díky večerníčku *Maxipes Fík*”, *Izzy* – „Podle knihy *Dobrmán*, kde se na stolku připravovalo na výstavy štěně dobrmana jménem Izzy”, słow. *Laky* (z angličtiny *Lucky*) – „podľa oblúbenej plyšovej hračky”, *Nala* – „z *Levieho kráľa*, tú rozprávku som ako malá milovala”.

1.1.1.2.2. Typowe imiona zwierzęce, np.: pol. *Peretka* – „to typowe psie imię”, słow. *Lara* – „klasické meno pre čierneho kríženca”.

1.1.1.2.3. Imiona zwierząt należących do krewnych i znajomych, np. pol. *Malina* – „kiedyś usłyszałam to imię, jak ktoś wołał psa”, słow. *Hary* – „tak sa volal pes mojich starých rodičov”, *Nela* – „meno, ktoré sa mi dlho páciło, na ulici sme raz s pani so psom s takým menom, zapáciło sa nám”.

1.1.1.2.4. Nazewnicza tradycja rodzinna, np. pol. *Gruszka* – „zawsze chciałam mieć sukę o tym imieniu, ale

w umaszczeniu czekoladowym. Początkowo miała mieć inne imię, ale z uwagi na to, że jest to wnuczka KuSZKI i bratanica GRubego, moich poprzednich psów, to wyszła Gruszka i imię pasuje jak ulał”, *Hektor* – „každý pes v rodině to Hektor”, cz. *Filip* – „dědičné jméno psů v rodině”, *Ťapina* – „již několik generací jezevčků se u nás takto jmenuje”, słow. *Nera* – „v minulosti pes s menom Nero”, *Sendy* – „tradícia, po predošlej sučke”.

1.1.1.3. Imiona istot fantastycznych i mitologicznych,

np. pol. *Perun* – „kierowałam się imionami z mitologii słowiańskiej” *Thor* – „moim psom nadaję imiona pochodzące z mitologii Greków i Rzymian oraz mitologii nordyckiej. Poprzedni owczarek wabił się *Argos*”, cz. *Beira* – „bohyně zimy”, *Freya* – „bohyně severské mytologie”, słow. *Diana* – „bohyně lovu”, *Luci* – „z lat. Lucifer – nosič svetla”.

1.1.2. Toponimy²

1.1.2.1. **Kosmonimy:** słow. *Sírius* – „najjasniejsia hviezda na oblohe, hviezda súhvezdia Veľký pes”.

1.1.3. Chrematonimy

1.1.3.1. **Instytucjonimy:** cz. *Chelsea* – „oblíbený fotbalový klub – vždy se mi to jméno líbilo ve filmech”.

1.1.3.2. **Pragmatonimy,** np. pol. *Kia* – „marka naszego samochodu”, *Samira* – „marka biżuterii, swoją drogą bardzo fajnej”, cz. *Cooper* – „pokračování ve jménech automobilek”, *Roxy* – „sestřina nejoblíbenější značka v době narození feny”, słow. *AIWA* – „stará japonská značka radia”.

2 Rudolf Šrámek w obrębie płaszczyzny onimicznej wprowadza podział trychotomiczny na plany: bionimiczny, geonimiczny oraz chrematonimiczny, lokując w planie geonimicznym toponimy i kosmonimy (Šrámek, 1999, 16). Jana Pleskalová umieszcza toponimy wraz z kosmonimami i chrematonimami wśród abionimów (Pleskalová, 2017a). Z kolei inni badacze, np. Vladimír Šmilauer, klasyfikują kosmonimy do toponimów (v. Šmilauer, 1976, 110; Pleskalová, 2017b). Na potrzeby niniejszego artykułu zostaje przyjęty ostatni z podziałów, traktujący toponimy jako kategorię nadrzędną wobec kosmonimów.

1.2. Nominacje deapelatywne

- 1.2.1. Gatunkowe/rodzajowe nazwy ze świata flory**, np. pol. *Charlotte* – „motyw ulubionych kwiatów”, *Lili* – „bo lubię lilie, te kwiaty”.
- 1.2.2. Nazwy przedmiotów, wytworów, materiałów, rzeczy itp.**, np. pol. *Czako* – „rosyjski hełm”, *Rubin* – „jego właścicielka pomagała wybrać mi imię, a imię to kojarzy mi się z wyjątkowym kamieniem szlachebnym o pięknym kolorze”, cz. *Chilli* – „miluju pálivá jídla”, *Laskonka* – „cukrovinka”.
- 1.2.3. Nazwy relacji, stanowisk, zawodów, godności itp.**, pol. *Camaro* – „z francuskiego przyjaciel/kompan”.
- 1.2.4. Leksyka specjalistyczna**, pol. *Patch* – „termin ze świata komputerów”, *Pixel* – „inspiracja komputerami”.

1.3. Nominacje mieszane – deproprialne lub deapelatywne

- 1.3.1. Nazwy kalendarzowe**, np. pol. *Elmo* – „z internetowego kalendarza ze zwierzęcymi imionami”, cz. *Lexie* – „jméno jsem našla na internetu a líbilo se mi”, *Maffy* – „v kalendáři nás zaujalo”, słow. *Charlie* – „Pozerala som si psie mená v kalendári a toto sa mi zapáčilo”, *Maggie* – „Meno som si hľadala v psom kalendári a veľmi sa mi toto meno zapáčilo. Hned' mi padlo do oka”.
- 1.3.2. Nazwy losowe**, pol. *Kapsel* – „losowe imię, które mi przyszło do głowy. Nie chciałam brać imion ludzkich czy zagranicznych słów”, *Wafel* – „bo tak mi wpadło do głowy, jak przechodziłam koło cukierni”.
- 1.3.3. Nazwy rodowodowe**, np. pol. *Gipsy* – „imię z rodowodu”, *Opal* – „imię rodowodowe”, cz. *Bigy* – „jméno z rodokmenu”, słow. *Akkar Lamanashuri* – „meno má od chovateľa”, *Geisha* – „meno podľa rodokmeňa”.
- 1.3.4. Nazwy hobbyistyczne**, np. pol. *Arma* – „kontynuacja wyboru imienia dla psa związanego z hobby partnera, 'broń' po hiszpańsku”, *Tilki* – „Lisek, po turecku Tilki. Fascynacja kulturą i językiem tureckim”, cz. *Artuš* – „Jméno labradora zní Artuš a pojmenování vzešlo z mé osobní zainteresovanosti do artušovských legend”, słow. *Ares* – „Zájujem o mytologiu”.

Klasa kynonimów umotywowanych bezpośrednio uległa podziałowi dychotomicznemu na kynonimy umotywowane bezpośrednio wewnątrznie oraz umotywowane bezpośrednio zewnątrznie. Schemat kynonimów umotywowanych bezpośrednio (II) zobrazować można w następujący sposób:

II.1. Kynonimy umotywowane bezpośrednio wewnątrznie

II.1.1. Cecha zewnętrzna zwierzęcia

II.1.1.1. Wielkość, tusza, puszystość, owłosienie, sposób poruszania, umiętności, np. pol. *Bianka* – „bo przypominała puszystą piankę, kiedy jako szczeniaka adoptowaliśmy ją ze schroniska”, *Calineczka* – „jest malutka, drobniutka”, cz. *Bart* – „tehdy oblíbený seriál *Simpsonovi*, štěně bylo stejně «strápaté»”, *Elza* – „boxeři mají takové lví pohyby, vidíme to v nich, tak proto”.

II.1.1.2. Barwa okrycia ciała lub części ciała, np. pol. *Jantar* – „nazwali go tak w schronisku, bo ma bursztynowe oczy, a jantar to bursztyn”, *Pędzel* – „biała pędzelkowa łatka na ogonie”, cz. *Coudy* – „jako malý měl proužek na ocasu, latinsky *cauda*, tak podle toho”, *Flek* – „kulatá skvrna uprostřed bílého pruhu na hlavě”, słow. *Bagheera* – „podl'a čiernej farby. Vo výbere bolo ešte Darth Vader”, *Shiny* – „jej srst' je žiarivo zlatej farby, takže preto”.

II.1.1.3. Nawiązanie do rasy, zewnętrzne podobieństwo do zwierzęcia/stworzenia swojego lub innego gatunku, np. pol. *Bogat* – „Rasa rumuńska, imię rumuńskie, oznacza 'bogaty'. Dla mnie bogaty w piękno i zdrowie”, cz. *Dino* – „když se k nám poprvé rozběhl, vypadal jako Dino z Flintstoneových”, *Rocky* – „je to prostě boxer, tak jak by se měl jmenovat jinak”, słow. *Mopsi* – „podl'a plemena, pomenovalo diet'a”, *Teddy* – „vyzerá ako Teddy bear”.

II.1.1.4. Charakterystyczna część ciała, pol. *Ucho* – „wzięłam go ze schroniska i nie miał jednego ucha, dlatego został Ucho (Uszko)”, słow. *Falco* – „kôli dlhým ušiam, keď bol šteňa”.

II.1.2. Cecha wewnętrzna, upodobania, nawyki zwierzęcia, np. pol. *Feta* – „Lubi fetę i stąd wybór imienia”, *Robin* – „dzielny Robin

hood”, cz. *Beitris* – „skotský význam pro cestovatelku, jako štěně pořád někde cestovala po porodní bedně”, *Sára* – „silná, statečná, podle oblíbeného filmu *Terminátor*”, słow. *Alf* – „tiež má 8 žalúdkov”, *Prot* – „trilógia a film, charakter hlavného hrdinu”.

11.1.3. Nazwy dźwiękonaśladowcze, słow. *Ľafka* – „lebo vydáva také zvuky”.

11.2. Kynonimy umotywowane bezpośrednio zewnętrznie

11.2.1. Nazwy pamiątkowe i urodzinowe, np. pol. *Bryna* – „miała nazywać się Brynica ze względu na to, że zamieszkała na Zagłębiu, a Zagłębie i Śląsk oddziela właśnie ta rzeka, niestety moja mama stwierdziła, że to smrodka :) i została nazwana Bryna, czyli po śląsku denaturat, ze względu na kolor obróżki, jaki miała (fiolet)”, *Krokiet* – „bo zjadł nam w pierwszy dzień kilka krokieców z talerza”, cz. *Charlie* – „Narodil se stejný den jako jeho druhý pániček”, *Nero* – „podle pejska, který mě vychoval jako děčko”, słow. *Bella* – „v deň, keď sme ju priniesli domov, v kalendári bolo meno Izabela”, *Red* – „Našli ho s červeným obojkom na krku pracovníci útulku”.

11.2.2. Nazwy matro- i patronimiczne, pol. *Ice* – „tak samo nazywał się jego ojciec i pradziadek”, cz. *Bryx* – „jmenoval se tak i jeho psí táta”, słow. *Abbie* – „Má meno po svojej matke”.

11.2.3. Nazwy pragmatyczne, np. pol. *Abba* – „proste, dwusylabowe imię, dobrze na nie reaguje”, *Hugo* – „krótkie, dźwięczne”, cz. *Sam* – „že je to krátké a dobře zapamatovatelné”, *Zuny* – „je zvučné a dobře se vyslovuje”, słow. *Meggy* – „Hľadali sme pekné, výrazné meno, v ktorom nie je písmeno r, keďže deti ho zle vyslovujú”, *Sara* – „krátke meno, dobre znejúce, ľahko sa vyslovuje, a podvedome asi aj preto, že máme v rodine dievča s menom Sára, ktoré máme veľmi radi”.

11.2.4. Nazwy ludyczne, cz. *Jerry* – „manžel je Tom”, słow. *Floda* – „fluo-reflexný, bola čierna a nebolo ju večer vidno, všetko som kupovala reflexné, flo – floda”.

11.2.5. Nazwy oryginalne, np. pol. *Bursztyn* – „Kierowałam się tym, że nie słyszałam nigdy takiego imienia”, *Diesel* – „żeby było unikatowe”, cz. *Borli* – „Mnou vytvořeno. Chtěla jsem jedinečné jméno,

keré nikdo nemá”, słów. *Mulan* – „zvažovali sme rôzne mená, toto nám pripadalo najsympatickejšie a najoriginálnejšie”.

Trzecia klasa, czyli kynonimy wielomotywacyjne (III) mogą występować w różnych modelach motywacyjnych, oto przykładowe kombinacje, np. pol. *Graf* – „rzadko spotykane imię, odnoszące się do koloru sierści psa (grafitowy) i jednocześnie kojarzące się z językiem niemieckim (hrabia). Wybrałam imię, które jest jednosylabowe i dźwięczne. Imię okazało się być wdzięczne na wszelkie inne zdrobnienia, których bardzo często używamy (Grafis, Graficzek, Grafko, Granko, Grafik, Grafinni)”, *Sparta* – „zainspirowane grą *Assassin's Creed Odyssey* i imionami poprzednich psów, które miały imiona nawiązujące do miast”, cz. *Bublinka* – „jméno jednoduché, pro děti a lidi s vadou řeči dobře vyslovitelné. Navíc, naše fena od prvního dne u nás, žebrá tak, že má bublinky v tlamě”, *Marvin* – „zaprvé se nám líbí (krátké, výrazné), zadruhé plemeno pochází z Velké Británie, chtěli jsme proto jméno tohoto původu”, *Sakura* – „Japonský trešňový strom, ale také stejnojmenná postava z oblíbeného animovaného serialu”, słów. *Kelly* – „krátke meno, ľahko sa pamätá, podľ'a hudobnej skupiny Kelly Family”, słów. *Vincent* – „na krku zozadu má biely fl'ak v tvare V, tak som hľadala meno na V s tým, že som chcela niečo, čo znie vznešenejšie, a nie je typickým psím menom”.

Statystyki w obrębie grup motywacyjnych dla poszczególnych języków są zróżnicowane. Przykładowo do najproduktywniejszych źródeł motywacji kynonimów polskich należą: nazwy rodowodowe, umotywowane przez cechę wewnętrzną, nazwy hobbystyczne oraz imiona i/lub nazwiska postaci znanych z telewizji, filmów, literatury; wśród czeskich motywacji są to: imiona i/lub nazwiska postaci znanych z telewizji, filmu, literatury, piosenek, cecha wewnętrzną zwierzęcia, nazwy pragmatyczne i, *ex aequo*, zoonimy znane z telewizji, filmów, literatury // imiona i/lub nazwiska znanych postaci historycznych i współczesnych; natomiast najproduktywniejszymi źródłami motywacji w języku słowackim okazały się: nazwy pragmatyczne, imiona i/lub nazwiska postaci znanych z telewizji, filmu, literatury, piosenek, zoonimy znane z telewizji, filmów, literatury oraz barwa okrycia ciała lub części ciała. Oprócz grup produktywnych wskazać można także takie, które nie spotykają się z zainteresowaniem kreatorów kynonimów, należą

do nich motywacje o charakterze toponimicznym, motywacje chrematoniczne, nazwy dźwiękonaśladowcze, życzeniowe, które niegdyś miały charakter magiczny (cf. np. Brozović Rončević, Čilaš Šimpraga, 2008: 39), matro- i patronimiczne, ludyczne, będące wyrazem gry słownej, zabawy, przekory i ironii czy też motywowane imionami/nazwiskami/przezwiskami krewnych i znajomych właściciela zwierzęcia. W materiale nie odnotowano w ogóle nazw temporalnych, związanych z wiekiem zwierzęcia, porą przyjścia na świat, jakże charakterystycznych dla ruozoonimii. Niegdyś do produktywnych w nazewnictwie psów należały motywacje hydronimiczne, które miały charakter ochronny (Budziszewska, 1989; Králik, 1993a, b), dziś w zasadzie należą do rzadkich lub w ogóle nie są odnotowywane. Zebrany materiał zaświadcza znaczną obecność kynonimów urabianych od innych nazw własnych, które pojawiają się nie tylko w klasie umotywowanej pośrednio, w grupie deproprialnej, ale również w motywacjach bezpośrednich przez cechę zewnętrzną bądź wewnętrzną zwierzęcia. Dość często wykorzystywane są kategorie antroponimiczne, co jest przejawem dążenia opiekunów zwierząt do ich antropomorfizacji, uczłowieczenia. Kreatorzy, wybierając imię, które ma nawiązywać do usposobienia lub wyglądu zewnętrznego zwierzęcia, często zamiast bazować na leksyce apelatywnej, wyzyskują zaplecze proprialne.

W opracowaniach i poradnikach poruszających nazewnictwo i tresurę psów, zarówno tych starszych (Ziembicki, 1934, 48), jak i nowszych (Smyczyński, 1989, 56), znajdujemy wskazówki dotyczące pragmatycznego charakteru psich imion, tego, aby były one jedno- lub dwusylabowe, proste i funkcjonalne, aby pies na nie dobrze reagował. Inne z poradników zalecają także, aby wybierać imiona oryginalne, od których łatwo tworzy się formy zdrobniałe, a przy wyborze imienia warto wziąć pod uwagę rasę psa (Čechová, 2000, 5).

Przeprowadzone analizy poświadczają, iż tego typu zalecenia są stosowane przez kreatorów kynonimów. Aż 80% zebranego materiału to nazwy dwusylabowe, ok. 10% stanowią nazwy trzysylabowe, niecałe 8% nazwy jednosylabowe, pozostałe zaś to nazwy wielosylabowe oraz wielocłonowe. Te ostatnie komponowane są na zasadzie zestawień, np. *Little Ann*, *Akkar Lamanashuri*, w innych zaś dostrzec można próby stylizacji językowej: *Celest Byky-ngham*. W analizach zoonimicznych

z reguły przeważającą część nazw stanowią przeniesienia metaforyczne, zaś derywaty słowotwórcze znajdują się w mniejszości. Tak też jest w przypadku przedmiotowej analizy, gdzie struktury derywowane słowotwórczo stanowią jedynie ok. 6,5%. Nieliczne derywaty tworzone są za pomocą sufiksów deminutywno-hipokorystycznych z podstawowym elementem *-k-* (np. *Pajka* < *Pajác*, *Ńafka* < *ňafat*, *Bosik* < *bosý*), formantów *-i/-y* (*Mopsi* < *mops*), derywacji paradygmatycznej (*Dona* < *Don*), dezintegracji (*Bela* < *Izabela*), derywacji alternacyjnych ilościowych (*Hella* < *Hela*), compositów (*Gruszka* < *GRuby* + *KuSZKA*).

Powtarzalność imion w obrębie analizowanych języków jest mała, natomiast zapisy tych onimów cechuje wariantywność. Wśród kynonimów zaświadczonych we wszystkich trzech językach znajdują się: *Dante* (1 × pol., 1 × cz., 1 × słow.), *Freya* (1 × pol., 1 × cz., 1 × słow.), *Lucky* (2 × słow., 1 × pol., 1 × cz.), w dwóch językach: *Abbie/Abby* (2 × cz., 1 × słow.), *Alf* (1 × cz., 1 × słow.), *Buddy/Bady* (1 × cz., 1 × słow.), *Charlie* (1 × cz., 1 × słow.), *Diana* (1 × pol., 1 × słow.), *Draco/Drako* (1 × pol., 1 × cz.), *Edi/Edy* (1 × słow., 1 × cz.), *Happy/Happy* (2 × pol., 1 × cz.), *Honey* (1 × pol., 1 × słow.), *Hugo* (2 × pol., 1 × słow.), *Kelly* (1 × pol., 1 × słow.), *Luna* (1 × pol., 1 × słow.), *Nero* (1 × pol., 1 × cz.), *Perun/Perún* (1 × pol., 1 × słow.), *Rocky* (1 × cz., 1 × słow.), *Sandy/Sendy* (2 × słow., 1 × cz.), *Sara/Sára* (1 × cz., 1 × słow.).

W pierwszej trójce najczęściej nadawanych, zdaniem respondentów wszystkich trzech grup językowych, psich imion znalazły się następujące: *Rex/Reks* (122), *Max/Maks* (109), *Azor* (42). Ranking najpopularniejszych kynonimów dla poszczególnych języków był już nieco zróżnicowany, różnice uwidaczniały się od miejsca trzeciego, na miejscu pierwszym i drugim, wymiennie, uplasowały się wcześniej wspomniane *Rex* i *Max*. W celu lepszego zobrazowania wyników, prezentację listy rangowej poszerzam do pozycji szóstej, czyli do nazw, które otrzymały minimum dziesięć głosów. Jako najpopularniejsze imiona polskich psów ankietowani wskazali: *Max/Maks* (36), *Rex/Reks* (32), *Luna* (22), *Azor* (20), *Sonia* (12), *Ares* (10), wśród czeskich kynonimów *ex aequo* znalazły się *Rex* i *Ben* (50), *Max* (39), *Azor* (17), *Asta* (14), *Alík* (13), natomiast słowackich: *Benny/Beny/Beni* (53), *Rex* (40), *Max* (34), *Dunčo* (32), *Lilly/Lily/Lili* (16), *Bela* (10).

Zmienne demograficzne respondentów w poszczególnych językach rozkładają się prawie proporcjonalnie. Ankietowani w przeważającej

większości reprezentowali płęć piękną (91,1%). Ponad połowa udzielających odpowiedzi (51,6%) to osoby w przedziale wiekowym 10–30, nieco ponad jedna trzecia zakreśliła przedział wiekowy 31–50, pozostali (12,5%) zadeklarowali przynależność do grupy 51+. Analiza materiału nie wykazała znaczących zależności między imieniem zwierzęcia a płcią, wiekiem, wykształceniem jego właściciela. Na podstawie przeanalizowanej próby badawczej zaobserwować można jedynie, że źródło motywacji w postaci mitologii czy też nazw rodowodowych częściej wyzyskiwane było przez mężczyzn, z kolei imiona derywowane słowotwórczo kreowane były w większości przez kobiety. Badania nie wykazały, aby któraś z grup wiekowych preferowała imiona rodzime lub pochodzące z języków obcych – nie oznacza to wcale, że przy większej próbie badawczej tego typu upodobania nie mogłyby zostać dostrzeżone.

Problematykę komunikacji wewnątrz- i międzygatunkowej, na przykładzie człowieka i psa, poruszał w swoich pracach Michael Fleischer. Rozpatrywał on te interakcje w aspekcie wizerunkowym i uznał, że pies jest „komunikacyjnie ustratyfikowanym symbolem statusu, budując wizerunek danej osoby bądź grupy” (Fleischer, 2017, 38). Badania prowadzone przez Fleischera uwzględniały odpowiedzi społeczności zachodniemieckiej. Ciekawe zatem wydało się przeprowadzenie takiej stratyfikacji wizerunkowej psa na materiale słowińskim. Ankieta badawcza objęła więc pytania dotyczące rodzaju lokum posiadanego przez respondenta (np. wynajem, mieszkanie lokatorskie/własnościowe, domek jednorodzinny/szeregowy), wykonywanego przez niego zawodu/zajęcia, samochodu oraz rasy czworonoga. Moim głównym zamierzeniem, wynikającym z przeprowadzenia wspomnianej stratyfikacji, było wskazanie pewnych korelacji w obrębie badanych języków. Jednak jedyną widoczną zależnością, którą udało się ustalić, była zależność rodzaj lokum – rasa psa, a w zasadzie wielkość rasy, chociaż i w tym przypadku pojawiały się pewne wyjątki. Respondenci wynajmujący mieszkania bądź posiadający mieszkania lokatorskie/własnościowe z reguły (ok. 95%) są opiekunami małych ras (jamnik, yorkshire terier, mieszaniec, buldog miniatura, grzywacz chiński, maltańczyk miniaturka, cavalier king charles spaniel) lub kundelków, natomiast posiadacze domków jednorodzinnych/szeregowych jako towarzyszy ogniska domowego wybierają raczej duże rasy, najczęściej są to owczarki (niemieckie, szwajcarskie, kaukaskie,

szetlandzkie, australijskie), labradory, hovowarty, doberman, border collie, dogi niemieckie, setery irlandzkie, ale także takie rasy jak rhodesian ridgeback czy też fila brasileiro.

Ostatnie pytanie w ankiecie badawczej dotyczyło charakterystyki psiego imienia, określenia, jakie to imię powinno być, co powinno oddawać, jaka powinna być jego struktura. Udzielone przez respondentów odpowiedzi pozwoliły na wyłonienie trzech najważniejszych determinant wpływających na postać kynonimu, takich jak: 1) usposobienie/własności wewnętrzne psa, 2) pragmatyczny charakter imienia, tzn. imię powinno być krótkie, jedno- lub dwusylabowe, łatwe w wymowie, proste do zapamiętania, pies powinien na nie dobrze reagować, wskazana jest w nim również obecność głosek syczących, 3) wygląd zewnętrzny/własności zewnętrzne psa. Te same determinanty odnajdujemy w pierwszych trójkach dla poszczególnych języków, jednak w nieco zmienionej kolejności. Respondenci polscy w przeważającej większości uznali, że imię psie powinno mieć charakter pragmatyczny, być proste, krótkie i dźwięczne, w mniejszości znalazły się wewnętrzne i zewnętrzne własności zwierzęcia, natomiast w przypadku ankietowanych czeskich i słowackich było zupełnie odwrotnie – najwięcej głosów uzyskały wewnętrzne własności pupila, następnie jego własności zewnętrzne, a dopiero charakter pragmatyczny. Oczywiście w odpowiedziach udzielonych przez ankietowanych pojawiały się jeszcze inne charakterystyki, zgodnie z którymi kynonimy powinny odzwierciedlać stosunek opiekuna do zwierzęcia, powinny nawiązywać do imion/nazwisk postaci znanych z telewizji, literatury lub innych zoonimów, a także stanowić nominacje oryginalne, niepowtarzalne, wyróżniające ich pupila z grupy innych czworonogów. Niektórzy respondenci zaznaczali, że imiona psów absolutnie nie powinny pochodzić od nazw osobowych, inni zaś byli zdania, że nic nie musi charakteryzować psiego imienia.

W nazewnictwie psów polskich, czeskich i słowackich odnaleźć można tak wiele analogii, jak i pewne różnice. Te drugie mogą wynikać z wielkości próby badawczej, pewnych mód językowych, mogą na nie mieć również wpływ zmienne socjologiczne dotyczące respondentów lub ich upodobania.

W zebranych materiale zaobserwować można dużą liczbę jednostek obcego pochodzenia, nie tylko zaczerpniętych z języka angielskiego,

ale też niemieckiego, rumuńskiego, francuskiego, japońskiego, tureckiego, greckiego, hiszpańskiego, szkockiego, języków afrykańskich itp., co odzwierciedla zainteresowania kreatorów kynonimów. Czerpanie z obcego zaplecza językowego charakterystyczne jest m.in. dla imion motywowanych barwą okrycia ciała, przy czym nie pojawia się tu cała paleta barw, a kontrasty – biały i czarny, szarości, brązy, odcienie żółtego, czerwień i fiolet. W różnych grupach motywacyjnych zaznacza się obecność postaci mitologicznych, nie tylko tych znanych z mitologii greckiej i rzymskiej, ale także ze skandynawskiej i nordyckiej (*Freya, Baldr, Thor*), słowiańskiej (*Perun*). Jednym ze znaczących czynników determinujących proces nominacji są szeroko pojęte media. To właśnie za sprawą telewizji, internetu, reklamy powołujemy nowe nazwy. Jak potwierdzają badania, respondenci jako źródła motywacji szczególnie upodobali sobie postaci/zwierzęta z filmów/seriali *Harry Potter* (*Harry, Dora, Drako, Ron*), *Gra o tron* (*Arya, Drogo*), *Marley & Me* (*Marley*). W wyborach nominatorów pojawili się również bohaterowie starszych produkcji, jak np. *Rocky, Dr. Quinn* (*Sully*), *Indiana Jones, Król Lew* (*Kiara, Nala*), *Maska* (*Maylo*), *Maxipes Fík*. Czworonożni towarzysze ogniska domowego otrzymują również imiona/nazwiska/pseudonimy postaci współczesnych, malarzy (*Frida Kahlo*), muzyków (*Bono, Ella Henderson*), sportowców (*Dries, František Štastný*), celebrytów (*Paris Hilton*), ale i postaci historycznych (*Dante, Sissi*).

Nazewnictwo psów uznać należy za kategorię wciąż ewoluującą, w której najważniejsze wydają się być wyobraźnia i pomysłowość samych kreatorów imion. Nawet w przypadku imion psów rasowych, w których procesie nominacji obowiązują określone reguły, dochodzi do kreowania tzw. imion domowych, używanych w obiegu komunikacyjnym, czego przykładem może być następująca wypowiedź: „*Diablo* – z rodowodu, bo jako szczenię był małym diabełkiem, a po domowemu *Duduś*, bo z czasem stał się pierdołowatym myśliwiecem Dudusiem z *Podróży za jeden uśmiech*”.

Bibliografia

- Baer, M. (2019). *Typy motywacyjne w chorwackim i polskim nazewnictwie psów*. W: *Pies w literaturze, kulturze, języku i mediach*. Red. E. Borkowska i in. Siedlce: Wydawnictwo Naukowe I K RiBL, s. 299–318.
- Brozović Rončević, D., Čilaš Šimpraga, A. (2008). *Nacrt za zoonomastička istraživanja (na primjeru imena konja)*. „Folia onomastica Croatica”, nr 17, s. 37–58.
- Bubak, J. (1996). *Nazwy psów rasowych (na podstawie materiału z krakowskiej kartoteki Polskiego Związku Kynologicznego)*. W: *Systemy zoonimiczne w językach słowiańskich*, „Rozprawy Slawistyczne 11”. Red. S. Warchoł. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, s. 185–198.
- Budziszewska, W. (1989). *Nazwy rzek w funkcji psych imion*. „Onomastica”, z. xxxiii, s. 235–237.
- Bystroná, J.S. (1936). *Nazwy własne psów*. „Przyjaciel Psa”, 1 (2), s. 2.
- Bystroná, J.S. (1947). *Nazwy własne psów*. „Materiały i Prace Etnograficzne”, nr 6, s. 153–163.
- Chomová, A. (2020). *Zoonymá v komunikácii malej sociálnej skupiny (na materiáli mien psov)*. „Acta Onomastica”, z. LXI (1), s. 29–47.
- Čechová, K. (2000). *Jméno není jen slovo aneb 5000 psích jmen*. Brno: Dátek.
- Fleischer, M. (2017). *Reguly komunikacji intra- i intergatunkowej (na przykładzie człowieka i psa)*. „Prace Kulturoznawcze”, nr 21 (3), s. 27–46. DOI: <https://doi.org/10.19195/o860-6668.21.3>
- Grabowska, B. (2014). *Zmiany relacji człowiek – zwierzę, czyli cena postępu*. „Kultura i Wartości”, nr 2 (10), s. 105–120. DOI 10.17951/kw.2014.10.105
- Hájková, E. (2009). *Vlastní jména „domácích mazlíčků” městských dětí*. „Slovo o slove”, nr 15, s. 75–83.
- Jakus-Borkowa, E. (2012). *Nazewnictwo hodowli psów rasowych w Polsce i w krajach niemieckojęzycznych (na przykładzie hovahawartów)*. W: *W komunikacyjnej przestrzeni nazw własnych i pospolitych*. Red. I. Łuc, M. Pogłódek. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, s. 217–233.
- Kołodziej, A. (2019). *W kręgu urbozoonimii słowiańskiej. Studium porównawcze nazewnictwa zwierząt pokojowych w wybranych językach zachodnio- i południowosłowiańskich*. Wrocław: Oficyna Wydawnicza ATUT.
- Kopertowska, D. (2005). *Żeńskie hipokorystyka w funkcji kynonimów – efemeryda czy tendencja?*. „Acta Onomastica”, z. XLVI, s. 79–84.
- Kosyl, C. (1996). *Kynonimy literackie na tle zoonimii uzualnej (część I)*. „Onomastica”, z. XLI, s. 153–211.
- Kosyl, C. (1997). *Kynonimy literackie na tle zoonimii uzualnej (część II)*. „Onomastica”, z. XLII, s. 251–270.
- Kosyl, C. (1998a). *Kynonimy literackie na tle zoonimii uzualnej (część III)*. „Onomastica”, z. XLIII, s. 309–339.
- Kosyl, C. (1998b). *Nazewnictwo kotów w literaturze pięknej na tle zoonimii uzualnej, cz. 2*. „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska”, nr 16, sectio FF, s. 101–113.

- Králik, L. (1993a). *Hydronymia versus zoonymia (O pôvode niektorých zooným)*. „Slovenská reč”, nr 8 (3), s. 156–164.
- Králik, L. (1993b). *Slovenské zoonymá Bodrik a Sáva*. W: *Varia II. Materiály z II. kolokvia mladých jazykovedcov (Modra – Piesok 26.–27. októbra 1992)*. Red. M. Nábělková, P. Odaloš. Bratislava–Banská Bystrica: Slovenská jazykovedná spoločnosť pri SAV – Pedagogická fakulta Univerzity Mateja Bela, s. 66–69.
- Krško, J. (2012). *Podoby zooným v spoločenskej komunikácii*. W: *Jednotlivé a všeobecné v onomastike. 18. slovenská onomastická konferencia, Prešov 12.–14. septembra 2011*. Red. M. Ološtiak, Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, s. 144–148.
- Krško, J. (2016). *Všeobecnolingvistické aspekty onymie. Z problematiky onymického komunikačného registra*. Banská Bystrica: Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici – Belianum.
- Kvítková, N. (2010). *Výzkum zoonym*. W: *Mnohotvárnost a specifčnost onomastiky. IV. česká onomastická konference, 15.–17. září 2009, Ostrava. Sborník příspěvků*. Red. J. David, M. Čornejová, M. Harvalík, Ostrava–Praha: Filozofická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě – Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i., s. 292–297.
- Lalíková, T. (1996). *Mená psov na Slovensku*. W: *12. slovenská onomastická konferencia a 6. seminár „Onomastika a škola”*. Prešov 25.–26. októbra 1995. *Zborník referátov*. Red. M. Majtán, F. Ruščák, Prešov: Pedagogická fakulta UPJŠ Prešov – Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra SAV, s. 325–328.
- Leeová, M. (2020). *Dějiny světa v 50 psech*. Przeł. J. Futera. Brno: Jota.
- Litwińczuk, Z. (2013). *Zwierzęta w życiu człowieka*. „Przegląd Hodowlany”, nr 5, s. 17–18.
- Majtán, M. (2009). *Pomenúvanie kráv na Slovensku začiatkom 18. storočia (motivácia imien podľa súpisov bytčianskeho panstva)*. „Acta onomastica”, nr L, s. 152–157.
- Mamzer, H. (2017). *Zwierzęce imiona – upodmiotowienie czy zawłaszczanie? „Zoophilologica. Polish Journal of Animals Studies”*, nr 3, s. 163–178.
- Matejčík, J. (1996). *Nominácia v kynológii*. W: *12. slovenská onomastická konferencia a 6. seminár „Onomastika a škola”*. Prešov 25.–26. októbra 1995. *Zborník referátov*. Red. M. Majtán, F. Ruščák, Prešov: Pedagogická fakulta UPJŠ Prešov – Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra SAV, s. 320–324.
- Nowakowska, M.M. (2000). *Nazwy hodowli psów rasowych w Polsce i na Słowacji*. „Rozprawy Komisji Językowej Łódzkiego Towarzystwa Naukowego”, nr 45, s. 51–63.
- Nowakowska, M.M. (2001). *O Amikach, Czikach i innych imionach psów nie tylko rasowych*. W: *Współczesna leksyka*, cz. 2. Red. T. Michalewski. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, s. 41–51.
- Nowakowska, M.M. (2002). *Imiona psów rasowych w Polsce i na Słowacji*. W: *Varia IX. Zborník materiálov z IX. kolokvia mladých jazykovedcov (Modra-Piesok 1.–3. december 1999)*. Red. M. Nábělková, M. Šimková, Bratislava: Slovenská jazykovedná spoločnosť pri SAV, s. 183–193.
- Penar, W., Magiera, A., Klocek, C. (2019). *Dotychczasowe badania nad pochodzeniem kota domowego*. „Roczniki Naukowe Zootechniki”, nr 46 (2), s. 67–73.

- Pleskalová, J. (2017a). *Abionymum*. W: *CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny*. Red. P. Karlík, M. Nekula, J. Pleskalová. <https://www.czechency.org/slovník/ABIONYMUM> (13.07.2022).
- Pleskalová, J. (2017b). *Toponymum*. W: *CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny*. Red. P. Karlík, M. Nekula, J. Pleskalová. <https://www.czechency.org/slovník/TOPONYMUM> (13.07.2022).
- Rzetelska-Feleszko, (2006). *Uczłowiczenie psów (i kotów)*. W: *W świecie nazw własnych*. Red. E. Rzetelska-Feleszko. Kraków–Warszawa: Towarzystwo Naukowe Warszawskie, s. 169–184.
- Setkowicz, J. (1976). *Uwagi o imionach psów na halach Beskidu Śląskiego*. „Poradnik Językowy”, nr 9, s. 412–415.
- Setkowicz, J. (1984). *Nazwy psów pasterskich na południowych halach pasma babiogórskiego*. „Język Polski”, z. LXIV (5), s. 355–357.
- Setkowicz, J. (1985). *Zawołania psów owczarskich na szalasach halnych Babiej Góry i masywu pilszczańskiego po stronie północnej*. „Język Polski”, nr LXV (4), s. 284–288.
- Smyczyński, L. (1989). *Psy, rasy i wychowanie*. Warszawa: PWRiL.
- Spal, J. (1966). *Jména našich psů a koček*. „Zprávy Kruhu přátel českého jazyka“, 1965, leden, s. 11–17. Výtah ve „Zpravodaji Mistopisné komise ČSAV”, nr 7, s. 146–148.
- Strutyński, J. (1996). *Urbozoonimia polska*. Kraków: Wydawnictwo Tomasz Strutyński.
- Strutyński, J., Warchoł, S. (2004). *Nazewnictwo zoonimiczne w środowiskach wiejskich i miejskich*. W: *Nazwy własne w języku, kulturze i komunikacji społecznej*. Red. R. Mrózek, Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, s. 99–129.
- Šrámek, R. (1995). *Onomastická lexikografie*. W: *Manuál lexikografie*. Red. F. Čermák, R. Blatná, Jinočany: Nakladatelství H&H, s. 158–181.
- Šrámek, R. (1999). *Úvod do obecné onomastiky*. Brno: Masarykova univerzita.
- Šmilauer, V. (1976). *Třídění vlastních jmen*. W: *Zbornik pedagogickej fakulty v Prešove Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach*. V. zasedanie Medzinárodnej komisie pre slovanskú onomastiku a V. slovenská onomastická konferencia (Prešov 3.–7. mája 1972). *Zborník materiálov*. Red. M. Blicha, M. Majtán. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, s. 109–111.
- Tomaszewska, S. (1983). *O imionach i przydomkach psów rasowych*. „Rozprawy Komisji Językowej Łódzkiego Towarzystwa Naukowego”, z. XXIX, s. 69–81.
- Vuković, S. (2007). *Onomastička terminologija*. *Inventar termina, stratifikacija onomastike kao prilog teoriji imenoslovlja u cjelini*. „Čakavska rič”, z. xxxv (1), s. 139–185.
- Warchoł, S. (1996). *Tradycja i współczesność w polskiej zoonimii ludowej (na tle słowiańskim)*. W: *Systemy zoonimiczne w językach słowiańskich*, „Rozprawy Slawistyczne 11”. Red. S. Warchoł, Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, s. 159–170.
- Wilczek, W. (2012). *Imiona psów – analiza opozycyjnych grup zoonimów występujących na portalach internetowych dla miłośników zwierząt*. W: *Linguarum Silva. Opozycja – przeciwieństwo – kontrast w języku i tekście*. Red.

- B. Mitrenga. T. 1. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, s. 55–68.
- Ziembicki, W. (1934). *Jana Ostroroga „Nomenklatura ogarów”*. „*Język Polski*”, nr 19, s. 40–48.
- Бучко, Д., Ткачова, Н. (2012). *Словник української ономастичної термінології*. Харків: Ранок–НТ.
- Ковачев, Н. (1987). *Зоонимия – имена на домашни животни*. W: *Българска ономастика*. София: Наука и изкуство.
- Ковт्यूх, С., Кирилук, О. (2010). *Кінонімія в сучасній українській мові: принципи номінації та способи творення*. Кіровоград: Державний Педагогічний Університет імені Володимира Винниченка.
- [Bučko, D., Tkačova, N. (2012). *Slovník ukraïns'koï onomastičnoï terminologïi*. Harkiv: Ranok–NT.
- Kovačev, N. (1987). *Zoonimiã – imena na domašni životni*. W: *B'lgarska onomastika*. Sofiã: Nauka i izkustvo.
- Kovtũh, S., Kirilũk, O. (2010). *Kinonimiiã v sučasnij ukraïns'kij movi: principi nominacii ta sposobi tvorennã*. Kirovograd: Deržavnij Pedagogičnij Universitet imeni Volodimira Vinničenka.]

- **AGNIESZKA KOŁODZIEJ** holds a doctoral degree in humanities, in linguistics; she is employed at the University of Wrocław and is the head of the Centre for Slavic Onomastics at the Institute of Slavic Studies of University of Wrocław. Her research interests are centred around comparative zoonomastics and chrematonomastics, cultural linguistics, cultural anthropology and language policy. She has authored the monograph entitled *Wkręgu urbozoonimii słowiańskiej. Studium porównawcze nazewnictwa zwierząt pokojowych w wybranych językach zachodnio- i południowosłowiańskich* (The Urban Zoonymy of the Slavic Countries. A Comparative Study of How Pet Animals are Named in the Selected Western- and Southern-Slavic Languages, Wrocław, 2019), as well as several articles related to various onymic categories.